Է. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1,897 — Կ. ՊՈԼԻՍ: 1902, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 17—30 — 30 ՐԱՄԱԶԱՆ: 1320 — 17 ՔԱՆՈՒՆԻ Ի.Վ. 1318 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՏՔՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԻՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

Բիւզանդիոն

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԿԱՂԱՆԴԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

ՊՏՈՒՂ ՀԱՍՑՆԵԼՈՒ ԵՒ ՁՈՐՑԵԼՈՒ ԱՐՀԵՍՏ
ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԻՋՈՑ — Գ.

Հիմա Թող չըսեն ընթերցողք թէ միլիոնէեան այդ հսկայ յառաջադիմութեան գլխաւոր կիրճն եղած են Ամերիկացւոց անագին միլիոնները։ Իրաւ է որ ամէն բանի կիրք դրամն է ըսուած է, բայց մ'ըլլ է որ երբէք վերէն։ դրամը ճարողն ալ մարդն է և ամենաշատ ճարուած դրամն օգտակարագոյն կերպով կիրարկելու հաւատ և ընդարձակ սահմանի վրայ՝ մեծաւոր և բարոյական մեծ յաջողութիւններ կ'ազէ։ Սպանիացիք գտրերով չհանգրուանեցին և Ամերիկան և անագին քանակութեամբ ոսկի և արծաթ գտնելէն անկէ, բայց ատկէ ոչ իրենց համար, ոչ մարդկութեան համար տեւական օգուտ մը յառաջ եկաւ, ոսկիները մէկ անձի և տղայոց Թողուցին Ամերիկան։ Մեւս կողմէ նկատելի է որ Պարսկաստան ալ աքանչելի, տղիւս պատուղներու հայրենիք է; ինչպես և Փոքր Ասիա, և սակայն այդ երկիրներու բնակիչք ունեւոր չեն դարձեալ։ Այդ պատուղները տեղւոյն վրայ սակայ չեն ընծայուած տեղեր կ'զգուշանան իսկ քիչ մ'աւելի ուսելէ որ տեղի չըրտնուին։ Տիրապետքերի մէկ հատած ձմերկներ մեծութեան մեծութիւնը պատճին չի կրնար հասնալ մինչև չեմնայ։ (ԹՔէ Մինչև գետաց երկաթուղին ծածկ անցնի կամ ճիւղ մը երկնցնէ հոն, անշուշտ կ'վայելնք օր մը։) Հետեւաբար պատուղներու և այլ երքերու առատութեամբ յառաջ գալը նորին անհատական մեծ օգուտ մը չունենար երկրի մը համար, եթէ հաղորդակցութեան դիւրին և արագ միջոցներ՝ զբեխաւորաբար երկաթուղիներ չգոնուին, և ժամանակին փոխադրութեամբ այդ արդիւնքները չկարենան մրցիլ ուրիշ նմանօրինակ բերքերու հետ, օտար հրապարակաց վրայ։

Ասոր փորձն առին Գաքուցի Հայ վաճառականք, անցեալ տարի մեծ քանակութեամբ Պարսկաստանէն միրգ գնելով, բայց փոխադրութեան ծախքը տուղ գալուն վրայ երկու երկաթուղեաց սակերու միտմէ և Թէթև դրութեամբ մը, փոքր Ասիան ալ կրնայ, ինչպես արդէն ընծինք, մրգատուն մ'ըլլալ Սերպիոյ համար և Զուլեցերիոյ ու Թերմանիոյ մէջ մրցիլ ամերիկան արտադրութեանց դէմ, ինչպես ռուսական քարիւղը մրցեցաւ և յաղթեց ամերիկան քարիւղին՝ եւրոպական հրապարակին վրայ։ Բայց այդ բանին համար երկրագործական գիւտերէն, ուսման զարգացում ալ ուզուշ է նոր սերունդին։ Մեր դրամատէրք այդ բաներու ալ խելք հասցնելու են, և մեր պարբերական մամուլն ալ նոյնի Քաղաքական Լուրերու քիչ մը նուազ էլ չնորհելու և գիտական ու անտեսական այսօրինակ տեղեկութիւններու վրայ գրաւելու է հասարակաց ուշադրութիւնը։ կ'փափաքէինք որ Տքդ. Ճէլալեան ալ, Բիւզանդիոնի Ամերիկեան համակրելի աշխատակիցը, քաղաքական նպատակ բարձր ընտանեաւորները առատ նելով հանդերձ, երբեմն նոր Աչխարհ այս տեսակ ձեռնարկութեանց վրայ ալ յօդուածներ մեծարէր մեզ։ Ուրախ կ'ըլլայինք եթէ տեղեկացնէր նաև մեզ, ներկայ տարի, թէ նոր Աչխարհը գործով հասասուած գաւառացի պանդուխտը իր երկրագործ ժողովուրդ ի՞նչ ժամանակ ցուրիւն և յարմարութիւն ցոյց կուտան այդ պաղատչակութեան մէջ, և օգուտ կը քաղէ՞ն այդ նորոյտ մեքենաներուն ըն տեղնալով, և ագարակատէրք (fruit farmers) հասած կա՞ն մէջերնին։

ՀՈՐՈՑ

ՎԵՐՋ

ՄԱՆ. ԽՄԲ.—Մեր գիտցածն այս է որ Քալիֆորնիոյ մէջ հաստատուած Հայերն առաւելապէս ագռեսանութեամբ կ'զբաղին, լաւ խաղող և գինի կ'հասցնեն, և յետոյ, ինձոր։ Անոնց մէջ ամենէն զարգացեալները սորված են մրգագործութեան նորագոյն մեթոտները։ Իսկ կեդրոնական և Աւստրալեա։ Նահանգներուն մէջ Հայք աւելի կ'զբաղին վաճառականութեամբ, գլխաւորապէս գորգի, նաև արհեստով և գործարաններու աշխատութեամբ։ Մրգագործութեան կարեւոր չափերուն վրայ պարբերաբար խօսած ենք, բացատրելով, թ մէջ այլոց, այն քան քիչ հող ունեցող անգլիացի ազգին այս մասին գործած հրաշալիքը, Թէ ի՞նչպես անգլիացի գաղթականն Աւստրալիոյ, Թասմանիոյ, Նոր Զելանտի մէջ պատուը կ'հասցնէ ընտկան վիճակի մէջ և կ'արժանանայ Անգլիա, Թէ Մալթ Հայրենիքին մէջ ի՞նչպէս, չնորհիւ չաքարի առատութեան և գործարաններու կատարելագործեալ արհեստին, նոյն պատղները, զանազան քաղցրաւենիներու (ջէլէյ, ժէլէյ, մարմ., ևն.) փոխուելով, կ'արտածուին, և արհեստին քանակութեամբ կ'սպառին օտար երկիրներու մէջ։ Պոլսոյ նման քաղաքներու մէջ բնակիչները պատղի մեծ արտադրէլ մը չեն կրնար ըլլալ, քանի որ հող կամ պարտէզ կ'պակսի իրենց։ Այնու հանդերձ, ելակի գործը, վերջին տարիներս, յոյժ չահաբեր եղաւ Պոլսեցիներու Լեմնաք դասակարգին, որուն արտադրած հազիվ պատղն արժանի եղաւ մինչև Վիեննա, Բէլճիա, Գաբքէչ։ Օտեան և Բեզերապուրկ արտածուելու։ Ներքին գաւառներուն համար ան այժմ անիմկան չունի մրգագործութենէն։ որվհետև արտածելու մէջոցն ժամն և դիւրամատչելի չէ տակաւին, և միայն իրենց ներքին սպառման համար կ'արտադրեն։ Բայց այս կարգի ձեռնարկութիւնքը յոյժ կաբեր են բոլոր այն գաւառներուն համար որք ծովեզերք են, կամ երկաթուղիի գծերուն վրայ կամ ժամերը կ'գտնուին,ինչպես Տրապիզոն, Սամսոն, Այտըն, Իզմիր, Փոնեմ, Էմիկիրիւ, Ռէօթաիա, Խակի Շեհիր, Գոլա, Նիկոմիդիա, Աւտաբազար, Աւտանա, Գէբրէխ է Մերսին, Թարթ, Այնթապ, ևն., և մեծ մասը Բաւելիի գաւառներուն։ Թուրքիոյ արտածուող գլխաւոր մրգերն են Թաթայի նարինջն և ծաղկունքը, Ալեքսանդրիոյ ան ղընին մասնակից ըլլալով։ Մէկ օրուան հնդկահատն ու ֆոսֆինը չէր որ կազդուրեց իր կմախացած մարմինը, այլ այն երկ չանկաբեր գիտակցութիւնը թէ վերջին պատերազմին առաջ բերած Թշուառն ու ապրին, որոն ու լքեալն ալ կունենան իրենց վրայ խորհողներ. այդ գաղափարը վառեց հրդեհեց զինքն և երբ այրի անգլուհին արքայական ճաշասրահներէն իր խրթինը դարձաւ, նոր խանդով մը պիտի միարի կեանքին, իր զաւակներուն ներչնչելով պարտականութեան զգացումը, հոգ չէ թէ աորիկա նոր սև մը կապել պիտի առ յիր վէս ճակտին։

Բարձրէն եկած բարեգործական օրինակին այժմ անդիմադրելի է։ Մեծ մարդիկ բարձրաբերձ լեռներու ձիւնապատ կատարին վրայ միմիակ պատղ ու պտղոց պետերնին են, որոց վրայ կառչած մեռցած են հազարակ ժողովրդեան աչքերը։ վերերն ապրող բարոյական ու ընկերական կեանքի արեւները պէտք է անխոթ թափին իրենց ճառագայթներուն իջումներէն, նիւթապէս ու բարոյապէս մերկ արարածներուն վրայ։ Բարոյականի այդ չողոքակուսը կ'տրուեցնէ ու կը խանդավառէ իրենց կեանքին ճամբուն մէջ ժողոքածները, բախտի անիւներուն տակ գերեզոները։ Մեծ մարդիկ Սգիպտոսի հնագարեան բուրգերն են, որք

Վախտ ու դալկացեալ պզտիկներ, կարս կըտուած գրչակներու մէջ փաթթուած, կախուցած մարմիններ ու նիհար կուրծքեր՝ պատառատուն շրխիներով պարզուած, Թարմ՝ աչխոյժ աղջիկներ, որոց այտերուն ժպտուն կարմրութեան վրայ արցունքի մշտանոս գետակները չորնալով ապիներ են գոյացուցեր, ահա՛ տարղոյ տոզանցումն այն հազարաւոր արբերուն և այրիներուն, որք կ'դեգերին առուն կանուխ, Լոնտոնի մայթերուն վրայ։

Ու կ'երթան, ամէն ցաւ ժողցած, կը սպին առած լճակներուն վրայէն կ'իյնան կ'ելնեն, միշտ կ'յառաչալուն դէպ ի այն Ս-րանը Դիմութեան, ուր երկրային հրեշտակ մը պիտ ողասաւորէ իրենց։

Փոխկասուն լէյմներն ու ճէնդմէնները արհամարհոտ նայուածքի մը չանթահարուելին առկ կ'արձանագրեն զիրենք։ ճամբուն վրայ ամէն ոք գարշանքի ձեւերով կ'հեռանայ իրենցմէ, չառնելու համար թշուառութեան անհնազ բուրումները, որք գուրս կ'ծորեն ածիքներուն ու լքեալներուն ժամիններէն։ Իսկ անդին, սերմանքի ու փարթամութեան այդ քաղաքին բիւրաւոր մուրացիկները կան, որք նախանձով կ'դիտեն Պատերազմին որքերուն և այրիներուն հանդիսաւոր թափորը։ անոնք, տովորական աղքատները, բանտարին զրկուածներն են, բնութենէն լքուածները, Թշուառութեան ու ծուլութեան զոհերը։ բայց իրենք։ չէ՛... Բոլոր չէր որ գլուորեց զիրենք առուպանքի փոսին մէջ ,այլ mother country ին հանդէպ գոցուած խանդավառ սէրը։ իրենք անգործութեան դատապարտեալ անօթիները չեն, իրենց մերկութիւնը լճացումին ու անաստնացումին արդիւնքը չէ։ Թշուառութեան պղտ ձիւնը, որ ծածկեց իրենց երդիքը, ծոլերու ծրլ մը չէր որ Թաղեց իր ճակ։

Անխուսափելի պատերազմ մը ընտանիքին առքուկ բոյնէն խլեց առուտ օրը օրին հաց վաստկողը։ բացակային կարօտը միշտ ողոքին իր կինն ու զաւակները, մինչեւ այն օրը, երբ լուր առին Թէ Պօերին գնդակն իրենց ձէյտին սիրան ալ ծակեր է։ Մեռելական կոծերն ալ եւելի բարձրացան. վայրկեան մը ամէն ինչ անի մէջ Թաթխուած երեւոց անաբերնէն Հօլմս։ Եթէ կ'հանի, Մր. Հօլմըր, միասին Սգրիպէմ ձեր առուն երեքանգ և ժամու մը չաւ քննենք չորս կողմը։

Բարեկամս Թախանձից որ միասին երթամ։ Ես ալ չատ կ'փափաքէի, վասն զի հետաքրքրութիւնս և կարեկցութիւնն սատկապէս զրգռուած էին այս պատմութենէն։ կ'խոստովանիմ Թէ պանքերին ողոն չանցատուրութիւնն ինծի ալ բացատյտ կ'երեւէր, ինչպես հօրը, բայց Հօլմսի դատողութեան վրայ ամբողջ վստահութիւն ունէի որ կ'ակնկի յուսալ Թէ ողան պիտի ազատէր։ Ճանապան Շէրլօք Հօլմս խօսք մը չըրաւ։ Գլուխը կուրծքին և գլխարկն աչքերուն վրայ ծռած, խորհրդի մտածումներու մէջ Թաղուած էր։ Մեր յանախորդը կարծես քիչ մը այժ առած էր իրեն տրուած յուսոյ նշոյլին, և նոյն իսկ իր գործին վրայ քիչ մը խօսեցաւ հետս։ Երկաթուղիով կարճ ճամբորդութիւն մը և հետոյան ուելի կարճ պտոյտ ու ջնդուելով կ'հարցնեմ, այսպիսի հայեացք մը ընդունելի՞ է, քննութեան կ'դիմանա՞յ։

—Այն առեն ինչ է ձեր հայեացքը, ըսաւ պանքէռն յուսահատութեամբ։ եթէ գէշ դիտաւորութիւն մը չունէր, ինչո՞ւ բացատրութիւն չտուաւ։

—Այդ լուծեան պատճառը մեզի կ'իյնայ գտնել, պատասխանեց Հօլմս։ եթէ կ'հանի, Մր. Հօլմըր, միասին Սգրիպէմ ձեր առուն երեքանգ և ժամու մը չաւ քննենք չորս կողմը։

Բարեկամս Թախանձից որ միասին երթամ։ Ես ալ չատ կ'փափաքէի, վասն զի հետաքրքրութիւնս և կարեկցութիւնն սատկապէս զրգռուած էին այս պատմութենէն։ կ'խոստովանիմ Թէ պանքերին ողոն չանցատուրութիւնն ինծի ալ բացատյտ կ'երեւէր, ինչպես հօրը, բայց Հօլմսի դատողութեան վրայ ամբողջ վստահութիւն ունէի որ կ'ակնկի յուսալ Թէ ողան պիտի ազատէր։ Ճանապան Շէրլօք Հօլմս խօսք մը չըրաւ։ Գլուխը կուրծքին և գլխարկն աչքերուն վրայ ծռած, խորհրդի մտածումներու մէջ Թաղուած էր։ Մեր յանախորդը կարծես քիչ մը այժ առած էր իրեն տրուած յուսոյ նշոյլին, և նոյն իսկ իր գործին վրայ քիչ մը խօսեցաւ հետս։ Երկաթուղիով կարճ ճամբորդութիւն մը և հետոյան ուելի կարճ պտոյտ ու ջնդուելով կ'հարցնեմ, այսպիսի հայեացք մը ընդունելի՞ է, քննութեան կ'դիմանա՞յ։

—Այն առեն ինչ է ձեր հայեացքը, ըսաւ պանքէռն յուսահատութեամբ։ եթէ գէշ դիտաւորութիւն մը չունէր, ինչո՞ւ բացատրութիւն չտուաւ։

—Այդ լուծեան պատճառը մեզի կ'իյնայ գտնել, պատասխանեց Հօլմս։ եթէ կ'հանի, Մր. Հօլմըր, միասին Սգրիպէմ ձեր առուն երեքանգ և ժամու մը չաւ քննենք չորս կողմը։

Բարեկամս Թախանձից որ միասին երթամ։ Ես ալ չատ կ'փափաքէի, վասն զի հետաքրքրութիւնս և կարեկցութիւնն սատկապէս զրգռուած էին այս պատմութենէն։ կ'խոստովանիմ Թէ պանքերին ողոն չանցատուրութիւնն ինծի ալ բացատյտ կ'երեւէր, ինչպես հօրը, բայց Հօլմսի դատողութեան վրայ ամբողջ վստահութիւն ունէի որ կ'ակնկի յուսալ Թէ ողան պիտի ազատէր։ Ճանապան Շէրլօք Հօլմս խօսք մը չըրաւ։ Գլուխը կուրծքին և գլխարկն աչքերուն վրայ ծռած, խորհրդի մտածումներու մէջ Թաղուած էր։ Մեր յանախորդը կարծես քիչ մը այժ առած էր իրեն տրուած յուսոյ նշոյլին, և նոյն իսկ իր գործին վրայ քիչ մը խօսեցաւ հետս։ Երկաթուղիով կարճ ճամբորդութիւն մը և հետոյան ուելի կարճ պտոյտ ու ջնդուելով կ'հարցնեմ, այսպիսի հայեացք մը ընդունելի՞ է, քննութեան կ'դիմանա՞յ։

—Այն առեն ինչ է ձեր հայեացքը, ըսաւ պանքէռն յուսահատութեամբ։ եթէ գէշ դիտաւորութիւն մը չունէր, ինչո՞ւ բացատրութիւն չտուաւ։

—Այդ լուծեան պատճառը մեզի կ'իյնայ գտնել, պատասխանեց Հօլմս։ եթէ կ'հանի, Մր. Հօլմըր, միասին Սգրիպէմ ձեր առուն երեքանգ և ժամու մը չաւ քննենք չորս կողմը։

Բարեկամս Թախանձից որ միասին երթամ։ Ես ալ չատ կ'փափաքէի, վասն զի հետաքրքրութիւնս և կարեկցութիւնն սատկապէս զրգռուած էին այս պատմութենէն։ կ'խոստովանիմ Թէ պանքերին ողոն չանցատուրութիւնն ինծի ալ բացատյտ կ'երեւէր, ինչպես հօրը, բայց Հօլմսի դատողութեան վրայ ամբողջ վստահութիւն ունէի որ կ'ակնկի յուսալ Թէ ողան պիտի ազատէր։ Ճանապան Շէրլօք Հօլմս խօսք մը չըրաւ։ Գլուխը կուրծքին և գլխարկն աչքերուն վրայ ծռած, խորհրդի մտածումներու մէջ Թաղուած էր։ Մեր յանախորդը կարծես քիչ մը այժ առած էր իրեն տրուած յուսոյ նշոյլին, և նոյն իսկ իր գործին վրայ քիչ մը խօսեցաւ հետս։ Երկաթուղիով կարճ ճամբորդութիւն մը և հետոյան ուելի կարճ պտոյտ ու

ՕՐԻՆԱԿ՝ ԲԱՐՁՐԵՑՆ

Անցեալ Շբ. օր, 14/27 Դեկ., լորտերու և ֆէնքըլվէնեներու քաղաքին անօրինակ հանդիսով մը տեկասուեան եղաւ։ Լոնտոն, գործունէութեան և հարստութեան այդ կեդրոնը, պահ մը ժամքտելով գործարաններու ծխնելոյզներուն մուրէն, պատերազմին որքերուն և այրիներուն մեծ ծանը դիտաց հիացման արտայայտութիւններով։

Ջեզի կ'հարցնեմ, այսպիսի հայեացք մը ընդունելի՞ է, քննութեան կ'դիմանա՞յ։

—Այն առեն ինչ է ձեր հայեացքը, ըսաւ պանքէռն յուսահատութեամբ։ եթէ գէշ դիտաւորութիւն մը չունէր, ինչո՞ւ բացատրութիւն չտուաւ։

—Այդ լուծեան պատճառը մեզի կ'իյնայ գտնել, պատասխանեց Հօլմս։ եթէ կ'հանի, Մր. Հօլմըր, միասին Սգրիպէմ ձեր առուն երեքանգ և ժամու մը չաւ քննենք չորս կողմը։

Բարեկամս Թախանձից որ միասին երթամ։ Ես ալ չատ կ'փափաքէի, վասն զի հետաքրքրութիւնս և կարեկցութիւնն սատկապէս զրգռուած էին այս պատմութենէն։ կ'խոստովանիմ Թէ պանքերին ողոն չանցատուրութիւնն ինծի ալ բացատյտ կ'երեւէր, ինչպես հօրը, բայց Հօլմսի դատողութեան վրայ ամբողջ վստահութիւն ունէի որ կ'ակնկի յուսալ Թէ ողան պիտի ազատէր։ Ճանապան Շէրլօք Հօլմս խօսք մը չըրաւ։ Գլուխը կուրծքին և գլխարկն աչքերուն վրայ ծռած, խորհրդի մտածումներու մէջ Թաղուած էր։ Մեր յանախորդը կարծես քիչ մը այժ առած էր իրեն տրուած յուսոյ նշոյլին, և նոյն իսկ իր գործին վրայ քիչ մը խօսեցաւ հետս։ Երկաթուղիով կարճ ճամբորդութիւն մը և հետոյան ուելի կարճ պտոյտ ու

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԵԳԻՊՏՈՍ, ՆԵՂՈՍ,

ԻՐԵՆՑ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՒ ՋԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ.—Ք.

Բայց գրաւական դժուարութիւնը կար ու կ'մնար։ Սգիպտոսի պատմութեան ծանօթ ամէն ոք գիտէ Թէ դրամական խընդիրներու մէջ այս երկիրը կնճռալի կացութեան մը մէջ գտնուած է։ Պարապ Մնաուկը, տնեցիներուն պահանջմունքները լուս համար հիմնուած, տրգելք եղու բարեւոքումներու։ Հետեւանքն այն եղաւ որ Մնաուկն յանձին կ'հակառակէր և նեղոսի Լրամարին պէս հանրային չինուածին իր կարելի չափ ըլլար ի գլուխ հանել, եթէ յաւելուածական տուրք դնել չուզեր, տարեկան ծախքին կրկինին չափ։ Տարիները առնեցան, պէսքն հետզհետէ տպուղական եղաւ, բայց Լրամարը մը չինուեցաւ։ Սգիպ. տոս իր Լուրի մեծերքին կանոնաւորումէն զատ Մաւտանի խնդիր մ'ալ ունէր։ Ամէն կերպով, Վերին Նեղոսի նուաճումն անհրաժեշտ պէտք մ'էր։ ոչ օք կրնար ըսել Թէ պատերազմն ո'րքան երկար պիտ տեւէր, կամ ծախքերն ո'րչափ պիտի ըլլային։ Անկարելի Թուեցաւ որ Սգիպտոս կարենար այս երկու ձեռնարկներուն ծախքերն ալ վերնոյն ժամանակ հոգալ, եւ այդ պատգաներուն տակ իր վարկը չէր բաւեր պէտք եղած դրամագլուխը ճարելու, օրինաւոր պայմաններով։ Միայն այս ալ չէր արգելքը։ Սգիպտոս իր եկամտական վիճակին մանուկը մէկ կազմա կերպութեամբը, իրաւունք չունէր փոխառութիւն ո՛ընելու, առանց Մնաուկին հաւանութեան, զոր կարելի չէր ստանալ։ Բայց Սգիպտոս բախտաւոր էր որ իր մէջ ունէր մէկ քանի մարդիկ, հնտանս և ապագային վրայ հաւատք ունեցող անձեր։ 1897ին առաջին քանակութիւնները սկսան Սբր է. Բաւէլի հետ։ Մեսոյ Սբնաուկն 500,000 ոսկի քուէարկեց Մուտանի երկաթուղւոյն համար, բայց Գաղղիացի արժէպէրերը դատ բանալով ընդդէմ տուին Մնաուկին այս որոշումը։ Ամէն ոք գիտէ Թէ այս առերեւոյթ ընկերակից յաղողութեան մը փոխարեցաւ Սգիպտոսի համար։ Լաման 750,000 ոսկի փոխ առաւ երկաթուղւոյն համար։

1898 Ապրիլին Սբր է. Բաւէլ Գաղիրէ հասաւ. մէկ օրուան մէջ, Թումբին գրամական կարգադրութիւնն եղաւ. ամբողջ գիւղերը պէտք եղած պայմանաթղթերը խմբագրուեցան. յաջորդ առտուընամբարաց Մարհուդ մը յուսով նետի հրաւիրուեցաւ և պայմանագիրներն առորոգրուեցան։ Սբր է. Բաւէլ յանձն կ'առներ հայթայթել պէտք եղած գումարը, 2 միլիոն ոսկի, Լրամարին չինուածին համար։ Սգիպտական կառավարութիւնը մինչեւ 5 տարի բան մը չպիտի վճարէ և անկէ ետքն ալ 30 տարիէն պիտի տայ։ 78,000 ոսկիներ առաջին ժամանակներն արդէն անցած է 1903ի սկզբները։ Առանց ժամանակ կորսնցնելու, գործի ձեռնարկուեցաւ, և 1898ի վերջերը Տէպրք էյրտ ճարտարապետ գործառնեան սկսաւ Առուանի Թումբին հիմերը դնել։

Այսօր, հինգ տարուան բարեյաջող

ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ (43)

ԾՈՎԱՁՄՐԱԽՏԷ ՎԱՐՍԱԿԱԼԸ

(ԿԷՕՔ ԵԱՕՈՒԹ ՏԻԱՏԷՄ)

—Ջէ՛ք կարծեր որ ձեր որդին Թերևս կ'փորձէր չակել այդ վարսակալը, հարցուց Հօլմս դատաւորին։

—Օ՛հ, Աստուած օրհնէ ձեզ, պատասխանեց Մր. Հօլմսը։ Ձեր կրցածը կ'ընէք ինծի և անոր համար։ Բայց չատ ծանր գործ մ'է ատ։ Նախ, ինչ գործ ունէր հոն, և յետոյ, եթէ նպատակ անմեղ էր, ինչո՞ւ չըսաւ։

—Ճիշտ է։ Եւ եթէ յանցաւոր էր, ինչո՞ւ պատմութիւն մը չհնարէր։ Իր լռութիւնը կրնայ երկու կերպով մեկնուիլ։ Այս գործին մէջ կարգ մը կէտեր կան որք չատ տարօրինակ են։ Ոստիկանութիւնն ինչ կ'ըսէ այն տղոցին համար որ արձնցուց ձեզ։

—Կ'ըսէ Թէ հաւանաբար Սբերըն էր որ դուռը գոցած առեն հանած էր այդ ապուռը։

—Անհաւանական է։ Մարդ մը որ այսպիսի ապիրատութիւն մը գործելու վրայ է, դուռը կ'դոցէ՞ առն մէջ գրասենեակներն արձնցնելու ատենին ուժ գնութիւնս։ Բարերուն անհետացման հաւար ինչ կ'ըսեն։

—Տախտակամածներն ու բոլոր կահերը կ'պրպտին ոտակուին, գամոնք գտնելու յուսով։

—Դժբաղդ փնտռելու խելք ըրին։

—Այո՛։ Օ՛հ, արտասովոր ոգևորուած Թերն մը ցոյց տուին։ Պարտէզն արդէն քննուեցաւ խնամքով։

—Տեսնենք, սիրելի Մր. Հօլմըր, ըսաւ Հօլմս, ձեր ուշադրութիւնը չգրաւե՞ց սա կէտը Թէ այս գործը չատ աւելի խորհրդաւոր է քան որչափ չերեւցաւ նախապէս Թէ ձեզի Թէ ոստիկանութեան։ Ամէնէն առաջ կարծեցիք որ պարզ բան մ'է։ ինծի համար ընդհակառակն չատ կնճռոտ խնդիր մ'է։ Աւարիկ ինչ կ'հնտուի ձեր հայեացքին։—Ենթադրելիք որ ձեր որդին անկողնէն ելաւ, ամէն վանդաչք առնելով ձեր զարդասենեակը մտաւ, գրասեղանը բացաւ, վարսակալն առաւ, մէկ մասը կոտրեց, դուրս եղնելով 39 քարերէն երեքը տեղ մը պահեց այնքան ճարտարութիւնով որ մարդ չկարենար գտնել զանոնք։ Ցետոյ միւս 36 քարերով դարձաւ այն անհաւան ուր ամէնէն աւելի հաւանականութիւն ունէր բռնուելու։

—Օ՛հ, դիտելու համար միայն ձեռք առած էր։ Կ'պատասխ, հաւատացէք խօսքիս։ Արթուր անմեղ է։ Գործը մարեցէք։ Մ'լ խօսքը Թող չըլլայ։ Չատ սոսկալի բան է մտածելը Թէ ուր Արթուրը բանտն է։

—Իրաւարկութիւնները պիտի չդատեցնեմ մինչև որ քարերը չգտնուին։ Մէրի։ Արթուրի համար ձեր զգացած սէրն այն աստիճան կ'կուրցնէ ձեզ որ կ'մոռնաք այս գործէն ինձ համար առաջ գալիք սոսկալի հետեւանքները։ Գործը մարելու գաղափարէն չեմ, ընդհակառակն Լոնտոնէն բերի մեկնելս որ պիտի օգնէ մեզ խուզարկութիւններն աւելի առաջ տանելու։

—Այս պարոնն է, հարցուց Մ'երի ինծի դառնալով։

—Ո՛չ, անոր բարեկամը։ Մինդրեմ մեզ առանձին ձգել գինք։ Տունին չուրջը պտտեցաւ պահոնորան փողոցիկէն։

—Փողոցիկէն, պոռաց Մ'երի սև յօնքերը պռտելով։ Ինչ կ'յուսայ գտնել այն կողմը։ Ա՛հ, ինքն է, Լոնտոնէն ձեր բերած մարդը, որ ան ներս կ'մտնէ։

ՍԸՐ Ա. ՔՕՆԷՆ ՏՕԳԼ

Թարգմ. Ֆ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ (Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՅՆ

ՀԱՅԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՅՆ ՀԱՄԱՐ 17 ԹՎԱԿԱՆԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՅՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՅՆ ՀԱՄԱՐ

Սալիսէի ատեանն՝ Մալիէի Մայր—Տաճարի դիւանին քարտուղար Էմին պէյի, և Առանայի Իտարէի Ժողովին անդամ Իսկէնտէրեան Ցովհաննէս էֆ.ի։

—Ակնանուա Մէճիտիէ պատուանշան արուեցաւ Բժշկական Վարժարանի մանկավարժութեան ուսուցիչ Տոքթ. Ֆէրիդ Պէյիմ Էօմէր փաշայի։

Ա. Մէճիտիէ՝ Սելանիկի Ռէժիի Վերատեսուչ Իսկէնտէր Մէլհամէ էֆ.ի և Պետական Խորհրդոյ եկմտական ճիւղին անդամ Րաշիթ պէյի։

Գ. Օսմանիէ՝ Մալիէի վիճակագրական դիւանի դպ—Տնօրէն Հիւսնի պէյի։

Դ. Մէճիտիէ՝ Ռէժիի կեդր. վարչութեան հաշուական դիւանի պաշտօնեաներէն Զարեհ էֆ.ի։

ՊԱՑՐԱՄԸ.—Պոլսոյ Դատաւորութեան կողմէ ժամանակաւոր որոշմնագրին վրայ, Կայսերական Իրատէ մը կ'հրամայէ որ եթէ Լուսինն Երկուշաբթիէն Երեքշաբթի լուսնալու գիշերը չտեսնուի, Զարեքշաբթի օրը (վաղը) Շէվվալ ամսոյ սկիզբն և Պայրամ համարուի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիական դեսպան Սըր Ն. Օ'Քօնօր երէկ Բ. Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին և Արտաքին գործոց նախարարին հետ, և արձակուրդով Պոլսէն մեկնելուն առթիւ, իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

—Աւստրիական դեսպան Պառոն Քալիչէ, պարսկական դեսպան Իշխան Միրզա Րիզա Խան և իտալական դեսպան Մարքի տը Մալասբինա եւ երեկ տեսակցեցան Արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Օսմ. Պանքայի Ընդհ. Տնօրէն Մ. Կաստօն Օպուանօ, Թարգման Ֆէրիտ պէյի հետ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին հետ։

—Գերման դեսպան Պառոն Մարշալ երէկ առաւօտ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքն երթալով, տեսակցեցաւ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Մեծ—Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա, հեռագիր մ'ուղղելով Սելանիկի կուսակալին և Րումէլիի նահանգներուն Ընդհ. Քննիչին, ծանոյց թէ Կայսերական Իրատէ մը համաձայն Րումէլիի նահանգներուն համար ծրագրուած բարենորոգմանց գործադրման մէջ նահանգներու բոլոր պաշտօնատարք եւ չահակից են, և հետեւաբար, Բարձրագոյն Իրատէին համաձայն, պարտաւոր են իրենց պաշտօնն աւելի խղճմտութեամբ կատարել։

—Ինչպէս ծանուցինք, Րումէլիի նահանգներուն ոստիկանական վերակազմութեան ձեռնարկուած է, Եւզրումի Նախկին Սէր—Քօմիսէր Շէվգը էֆ., որ վերջերս Պոլսոյ Ոստիկանական Ժողովին անդամ անուանուած էր, նոյն Ժողովին արձանագրին քարտուղար և Գ. Քօմիսէր Նազարէ էֆ., Ունգարանի ոստիկանութեան Բ. Քօմիսէր Կէրիտցի Մուսդաֆա Հօգգը էֆ. և Փօլմարքրոի ոստիկանութենէն Գ. Քօմիսէր Հասան Պասրի էֆ., ուրիշ քանի մը ոստիկաններու հետ, պաշտօնի կոչուեցան և մէկ երկու օրէն Գոսովա պիտի ուղևորին։

—Ֆէրիտ փաշայի Նախագահութեան տակ կազմուած Հակակշռի Ցանձնաժողովը երէկ եւս գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Կայսրը բարեհաճեցաւ Լիազօթի արծաթ չքանշան և դրամական պարգեւներ շնորհել Նուաճանգստի պաշտօնատան պաշտօնէից, գնահատելով անոնց գիշեր ցերեկ ծառայութիւնները։

—Ա. Օսմանիէ պատուանշան շնորհուեցաւ Մատանապետ Օսման պէյի։

ԱՆԳԼԻՈՑ Վեհ. Թագաւորին, իբրեւ Հնդկաստանի Կայսեր, Թագադրութեան հանդէսին, որ յառաջիկայ Ցնվ. 1ին տեղի պիտի ունենայ Տէլհիի մէջ (Հնդկաստան), Պոմպայի օսմ. ընդհ. հիւպատոս Էմին պէյ պաշտօնապէս ներկայ պիտի գտնուի։ Բ. Դրան հրամանաւ, Օսմ. Պանքան հրաման ղրկեց իր Պոմպայի մասնաճիւղին որ Էմին պէյի ճամբու ծախքը վճարէ։

ԱՐՔԻՊԵՂԱԳՈՍԻ նահանգին մէջ, ներկայ տարին դուրս ըլլալով, վերջին ութ տարիներու բոլոր տուրքերը (ինչպէս կալուածական, զինուորական, ոչխարի են.) 97% գանձուեր են, և միայն 3%ն անվճար մնացեր է։

ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ.—Վեհ. Կայսրը բարեհաճեցաւ հարիւրապետի աստիճան շնորհել Կայսերական մասնաւոր Թիկնապահ Ֆէրիգ Զէրքէզ Մէհմէտ փաշայի երեք զաւակներուն՝ Միւլազիմ Թալաթ, Հիքմէթ և Րիֆաթ պէյերու, որք Կայսերական թիկնապահներու դասն ընդունուած էին։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Հելլէնական Իմպրոս շոգենաւը, որ 450 թօնօ տարողութիւն և 22 նաւաստի ունի, Գարապիղայի մօտ ցամաք ինկեր է։ Բարեբախտաբար մարդու կորուստ չկայ։ Նաւածիգ շոգենաւեր օգնութեան ղրկուած են։

ՁՄԵՌԸ.—Գասթէմանիէ Դեկտ. 12 թուով կ'հեռագրուի թէ այս օրերս նահանգին ամէն կողմը 3 թիզէն (գարըշ) աւելի ձիւն տեղացած է։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Յունաց Պատրիարք Տ. Յոաքիմ Գ. որոշեց փոխանորդ մ'ունենալ Երուսաղէմի յունական Պատրիարքութեան մօտ։ Փոխանորդին ամսականն ալ 15 ոսկի որոշուած է։

— Յունաց Պատրիարքը մտադիր է դիւրութեան Սնտուկ մը հաստատել Պատրիարքարանի մէջ, ժամանակով դրամ փոխ տալու համար Պատրիարքարանի պաշտօնէից և ստորադաս կղերին։

—Յունաց Պատրիարքարանն որոշեց 500էն 750 ղրշ.ի բարձրացնել հանգստեան կոչուած Մետրապոլիտներու ամսաթոշակը զոր կ'վճարէ Պատրիարքարանը։

ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆՑ ԼՈՒՐԵՐ. — Գերման Կայսրը Պետական Խորհրդականի տիտղոս շնորհեց Գերմանական դեսպանատան Ա. Թարգման Տոքթ. Կէպի։

—Անգլիական դեսպանատան Ա. Թարգման Մր. Առամ Պլօք, որ արձակուրդով բացակայ էր, երէկ Պոլիս դարձաւ։

ՏԷՏԷ-ԱՂԱՃԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ.— Տէտէ—Աղաճի առջեւ քանի մ'օրէ ի վեր տիրող սաստիկ փոթորիկին պատճառաւ առեւտրական ամէն յարաբերութիւնք դադրած են։ Արեւելեան Երկաթուղեաց Ընկերութիւնը, որ փոթորկին պատճառաւ մեծամեծ վնասներ կ'կրէ, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրեր է Տէտէ—Աղաճի նաւահանգիստը մաքրելու և նորոգելու անհրաժեշտ հարկին վրայ։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍԷ կ'գրեն թէ Կատամէսի և շրջակայից մէջ, ուր 12 տարիէ ի վեր կաթիլ մը անձրև չէր տեղացած, անցեալ Օգոստ. 9ի գիշերը ժամ 5էն սկսեալ մինչև յաջորդ օրը ժամ 3, անընդհատ անձրեւեր է ի մեծ ուրախութիւն ժողովուրդին։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Կայսրը բարեհաճեցաւ Ա. Օսմանիէ պատուանշան շնորհել Սէրվէդ և Մալիմանդ լրագրաց արտօնատէր Մէհմէտ Թահիր պէյի։ Կ'շնորհաւորենք մեր յարգոյ պաշտօնակիցը։

ԱՐՔՈՒՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ Թնդանօթարանն ի մօտոյ արտադրուած Մազիմ թնդանօթներ պիտի ձուլէ։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ «Պէյիքէօզ» շոգենաւը Պանտրմայի մօտ աւազակոյտի մը վրայ խրած էր։ Ծովային նախարարութիւնն երէկ «Դարամուսալ» շոգենաւն օգնութեան ղրկեց ազատելու շոգենաւը։

—Անցեալ օրուան փոթորկի միջոցին, Ամասրայի առջեւ 6 առագաստանաւ ընկղմեր են։

—Մահսուսէի «Պահրը Ճէտիտ» շոգենաւը, որուն նաւաբեկութեան վրայ այլընդայլոյ զրոյցներ տարածուած էին, երէկ անվնաս Պոլիս հասաւ։ Փոթորկին պատճառաւ, պարտաւորեր է 2 օր ապաստանիլ Սամսոնի առջեւ։

ՄԵՐՍԻՆ—ԱՏԱՆԱՅԻ երկաթուղւոյ ընկերութիւնը վերջերս գծին երկայնքը կարգ մը անհրաժեշտ շինութիւններ կատարելով, առեւտրական փոխադրութիւնները դիւրացուցեր է, և այն շինութեանց քարտէզը ղրկեր է առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Խասգիւղի բնակիչներէն Միչօն անուն հրեայ մը, որ հռչակաւոր գող մ'է, նախընթաց իրիկուն Թագսիմի կողմը, պելժիական դեսպանատան մօտ, արարողամատ մը երկու սամաւար, որոնց մէն արծաթ, և արծաթ ափսէ մը և քանի մը գդալներ չորթելով կ'փախչէր, երբ ոստիկանք վրայ հասնելով ձերբակալեցին զինքը։

ԳՐԱՎԱՃԱՌ Վ. էֆ. Զարգարեան նախընթաց իրիկուն, ծովային ակամայ լոգանք մ'ունեցաւ երբ Էմիրկէնի առջեւ, շոգենաւէն դուրս կ'ցատկէր, դեռ չոր ժամն կամրջակը չդրուած։ Բարեբախտաբար անվնաս ազատուեցաւ։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ

Հրատարակուեցաւ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի ընդարձակ նոր օրացոյցը՝ նախագոյն և ճոխ ու կարեւոր պարունակութեամբ, որ այս անգամ պատրաստուած է կարեւոր տեղերէ սեպագրուած հրահանգաց համաձայն։

Տօմարի բաժինը կ'պարունակէ սովորական օրացոյցը, արական և իգական անուններու տօնախմբութեանց օրերն՝ աւելի ճոխացած, փոփոխուած անուններու յաւելուած մը, անցած հինգ և գալիք հինգ տարիներու համառօտ օրացոյցը, հին ու նոր և ուրիշ գործածական տօմարներու վերաբերեալ տեղեկութիւններ։

Ընդհանուր բաժնին մէջ կը գտնուին աշխարհական պատմութեան վերաբերեալ նշանաւոր թուականներ և վերջին դարերու հայ տարեգրութիւններէն քաղուած եկեղեցական, դպրոցական, բարեգործական, գրական, գիտական, և արուեստագիտական թուականներ, ինչպէս նաեւ աշխարհագրական համառօտ ծանօթութիւններ և աշխարհի Վեհապետաց ծննդեան և գահակալութեան թուականներ։

Պետական վիճակագրական բաժնին մէջ կ'գտնուին Օսմանեան Գահուն Օգոստափառ Ինքնակալաց անունները և թուականները, Օսմանեան Կայսրութեան ամփոփ աշխարհագրութիւնը, Նախարարութիւնը, մեծ պաշտօնէութիւնը, Հայ ատենակալներն և Հայ պաշտօնատարները։

Հայ. Եկեղեցւոյ բաժնին մէջ դրուած են ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան՝ ինչպէս նաեւ Կիլիկիոյ, Աղթամարայ, Երուսաղէմի ու Կ. Պոլսոյ Աթոռներուն գաւազանագիրքը, Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքարանը, Թաղօրայք մայրաքաղաքիս, Առաջնորդական վիճակներ, Պատրիարքութեան և ուրիշ տեղերու։ Ասոնցմէ զատ նշանակուած են նաեւ Հայ հռոմէական և Հայ բողոքական ու Թուրքիոյ արեւելեան Քրիստոնեայ համայնքներուն հոգեւոր պետերն և անոնց վարչութիւնները։

Գործնական ու տնտեսական բաժնին մէջ հաւաքուած են կարեւոր նիւթեր, ինչպէս դրամատունք, Օսմանեան Կայսերական պանքա, դրամներու բաղդատական ցուցակ, զանազան տէրութեանց չափեր ու կշիռներ, Անատօլուի երկաթուղւոյ վաճառքներու սակացոյց, քարտէզ, տօնավաճառներ, Թղթատար չագինները, հեռագիր, Թղթատարութիւն, նամակատուններ, Կ. Պոլսոյ Հայ բժիշկները, Հայ ճարտարապետները, Հայ փաստաբանները, վկայեալ ուսուցիչները։

Իբր յաւելուած՝ դրուած են նաեւ տպագրական նիւթերու մէջ տեղի ունեցած փոփոխութիւնք, նիւթոց ցանկ, ընդարձակ այբուբենական ցուցակ մը ու պատկեր։

Հոգաբարձութիւնս, որ Հիւանդանոցի ընդարձակ օրացոյցին քանի տարիներէ ի վեր գտած ընդունելութենէ քաջալերուած՝ ինքն ալ իր կողմէ ամէն ջանք ի գործ կը դնէ այն կարեւոր հրատարակութիւնն հետզհետէ աւելի օգտակար և չահեկան ընծայելու, կ'յուսայ թէ Պատ. Հասարակութիւնն այս անգամ եւս գնահատելով անոր կարեւորութիւնը, մանաւանդ ի նկատի առնելով գոյացնել հասոյթին՝ Հաստատութեանս վերաբերեալը, պիտի հաճի պէտք եղածին չափ գնել անկէց, որ դարձեալ 10 ղշ ի կ'ծախուի Հիւանդանոցիս գրասենեակն ի Մեծ Նոր Խան և բոլոր գրավաճառաց քով։ (Կեդ. Հոգաբարձութիւն)

ՔՐՈՆԻԿ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Երէկ պատմեցինք Գատաւելի Թումայեանի կողմէ Արժ. Տ. Վռամշապուհ Հօր դէմ բացուած դատին ելքը։ Ինչպէս երեւցաւ, Փրանսական դատարանն որոշեց ապաւինիլ Ս. Հայրապետին վերջնական անօրինութեան, Ն. Ս. Օծութիւն յիշեալ տղաքն արդէն որ յանձնուին ըսէ՝ անոր յանձնելու վճիռը պիտի տայ դատարանը։ Հետեւապէս, թէ՝ Արժ. Տ. Վռամշապուհ քահանան և թէ Գատաւելի Թումայեան հեռագրով ու նամակով դիմեցին Ս. Հայրապետին։ Թումայեանին համար տարկա իր հացին ու ապրուստին խնդիրն է. զի որպէս երեւցաւ մեր հրատարակած տեղեկութիւններէն, ինք այս փոքրիկներն իրեն դրամագլուխ ըրած է։ Առանց մէկու մը հաշիւ տալու, և ո՛չ մէկ եկեղեցական կամ աշխարհական իշխանութեան հակակշռին կամ հսկողութեան ներքեւ ըլլալով, ինք դրամ կ'հաւաքէ այս տղոց անունով, զանոնք խեղճ կ'պահէ, կանոնաւոր դպրոց մը չի դներ, ապագայէն չահ և պատիւ բերելիք ո՛չ և է արհեստ չի սովրեցներ, այլ զանոնք կ'աշխատցնէ չարաչար և իրենց համար ամուլ աշխատանքներու մէջ, բայց իրեն կլորիկ եկամուտներ չինելով այս տղաներուն երեսէն։ Սրբազան Կեղծաւորութիւնն աւելի զզուելի դիմակ մը չէր երեւցուցած Մարդկութեան, որ ասկէ մինչեւ հիմա ճանչցած ըլլալ կ'կարծէր կեղծաւորութեան ամէն երեւակայելի ձեւերն ու տարազները։

Հետեւապէս, Բարիզէն Թախանձագին դիմումներ եղան Ս. Հայրապետին որ հասուն դատողութիւնով տայ իր վճիռն այս տղոց ապագային նկատմամբ։ Ի Բարիզ գտնուեցաւ կանոնաւոր գործ և արհեստ ունեցող դիրքի և դրամագլխի տէր անձնաւորութիւն մը, որ յօժարեցաւ զանոնք որդեգրել, դպրոցի և արհեստի դնել, և ապահովել անոնց ապագան։ Եւ այս մարդ և իր գործատուն հասարակութեան աչքին առջեւն են, և եթէ հսկողութիւն պէտք ըլլայ, ամէն օք հսկող է Բարիզի պէս տեղ մը։ Այսքան վստահելի պայմաններէ զանոնք դուրս հանել, և յանձնել այս Թումայեան կոչուած բախտախնդիր, անտէրտ, անանուն և անշնորհ խաչագողին, եղեռնական անխելքութիւն պիտի ըլլար անշուշտ։

Արժ. Տ. Վռամշապուհ քահանան եւ իր խորհրդատուք հարկ դատեր են գրել ո՛չ միայն Ս. Հայրապետին և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին, այլ և մի քանի ազդեցիկ եկեղեցականներու որք վստահացուի թէ ուղղակի և անձամբ պիտի խօսին Ն. Ս. Օծութեան։ Ի մէջ այլոց, Տփղիսի Նախորդ Առաջնորդ և այժմ Ս. Հայրապետին քով գտնուող Տ. Գէորգ Արք. Սուրէնեանցի դիմուեր է, գործն աղէկ մը հասկցնելու համար Ս. Հայրապետին։ Հոն ալ, Էջմիածնի մէջ, ուրի՛շ տեսակ խաչագողներ կան. զի այս զոյգ մը պատանեաները, Կորիւն Վրդ. և Խորէն Խրիմեան, Ս. Հայրապետն իրենց ցանցին մէջ առած, եկած նամակներուն չատն ո՛չ իսկ կ'ցուցնեն անոր, այլ ուզածնին կ'ընեն իրենց …քին, քմահաճոյքին, կամ իրենց անձնական ազատ չահուն համեմատ։

Կիլիկիոյ Նորընտիր Կաթողիկոս Ամեն. Տ. Սահակ Սրբազանի պաշտօնը վաւերացնող Կայս. Պէրաթն երէկ յանձնուեցաւ Պատրիարքարանի։ Այս Պէրաթը նըմանն է հանգուցեալ Կաթողիկոսաց տըրուած հին Պէրաթին. կ'սահմանէ Կաթողիկոսին պաշտօնն և յարաբերութիւնը՝ Կայս. Կառավարութեան և Պատրիարքարանի հետ։ Սոյն Պէրաթը Պատրիարքարանի միջոցաւ պիտի հաղորդուի Նորընտիր Կաթողիկոսին։

—Ս. Պատրիարքն երէկ այցելեց արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Թէվֆիք փաշայի։

—Դէպք մը Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ.— Առջի գիշեր, մեր Հիւանդանոցն անծանօթ հիւրի մը այցելութիւնը կ'ընդունէր. կէս գիշերին մօտ անծանօթ անձ մը Հիւանդանոցին դուռը կ'զարնէ. դըռնապանն ալ, կարճ հարցափորձէ մը ետք ներս կ'ընդունի անշնորհ մարդուկ մը, վիթխարի արարած մը, որ ոտք կոցին մ'ալ չուկած էր։ Անհրաւ հիւրը կ'վազէ Հիւանդանոցին Տնօրէնին սենեակը, կ'ց մը և կոցինի հարո՛ւած մը դրան, ու դուռն իր հրամայականը կուտայ։ Մութին մէջ խարխափելով, անծանօթը տակն ու վրայ կ'ընէ սենեակին կահ կարասիքն և վերջապէս անկողինը գտնելով, կ'խառնուի վրան ու «քեզի՛ կէս անծեալ, … պիտի քեզ» ըսելով կոցինի հարուածներ կ'իջնէ ու կ'իջնէ, բայց ո՛ւ… վերմակին ու բարձին։ Տոքթ. Շիրինեան նոյն գիշերն Հիւանդանոցէն բացակայ ըլլալուն համար այս վերահաս մահէն կ'ազատի։ Տոքթ. Մոնճէրի կ'հաստատէ թէ չարագործը մտային խանգարման նշան մը չունի. ոստիկանութեան հարցաքննութենէն կ'հասկցուի թէ …արական Բաղլը—Չէշմէ բնակող Ցոյնի մը դէմ ոխ կապած ըլլալով միտքը կ'դնէ զայն սպաննել. նախընթաց գիշեր տեղեկանալով թէ իր հակառակորդն …փունէ Հիւանդանոցը կ'գտնուի, առանց ստուգելու թէ ո՞ր հիւանդանոցը, Ցոյնին …ը թէ մերը. կոցինն առած կ'զարնէ և կուգայ իր սեւեռեալ գաղափարն ի գործ դնել։ Շարունակութիւնը ծանօթ է։

—Մայր Եկեղեցւոյ նորոգութիւնները փութով յնդութեամբ յառաջ կ'տարուին։ Ներքին մասն ամբողջովին լրացած է, բայց տակաւին կարգ մը արտաքին շինութիւններ աւարտած չըլլալով, հաւանական չէ որ այս Կիրակի բացումը կատարուի։ Ամէն պարագայի մէջ մինչեւ հինգշաբթի կարելի պիտի ըլլայ որոշում մը տալ բացման օրը ճշտելու համար։ Շէնքին ճակատը մարմարեայ տախտակի վրայ հետեւեալ արձանագրութիւնը պիտի ըլլայ։—

«Պատրիարքական աթոռանիստ Մայր-Եկեղեցի Ս. Աստուածածնի կրկին կառուցեալ արդեամբ Ազգին, գլխաւորութեամբ Ցարութիւն ամիրայի Պէզճեան, ի Պատրիարքութեան Տ. Տ. Կարապետի Արքեպիսկոպոսի յամին 1828։

«Վերստին նորոգեցաւ և գեղազարդ «յարդարեցաւ ներքուստ և արտաքուստ «արդեամբ Մանուկեայ Սմբատեան ամիրայ… «ճառականի, ի Պատրիարքութեան Տ. Տ. «Մաղաքիայ Արքեպիսկոպոսի յամին 1902։»

—Վսեմ. Աբրիկ էֆ. Ուէճեան ընկերակցութեամբ Տիգրան էֆ. Բարաղամեանի երէկ յառաջպէս Գում-Գափու էյնեալ աչքէ անցուց Մայր-Եկեղեցւոյ նորոգութիւններն և չատ գոհ մնաց։

—Գուսաւորին կարգ մը առաջնորդաբաններու, որք Մուգաթթոյի պարագ ունին Պատրիարքարանի մնացուկին, յանձնարարուեցաւ որ փութացնեն իրենց պարտքը։

— Րոպէրդ Քոլէճի Հայ ուսանողութեան ձեռնարկած է հանգանակութիւն մը կատարել ի նպաստ Ափիոն Գարահիսարի հրկիզեալներուն։ Սրբազ գործօն հաւաքիչներ կ'կազմեն Մատնախումբը։ Մէկ—երկու տարի առաջ, ի նպաստ Վանի սովեալներուն 25 ոսկիի հանգանակութիւնն և ուրիշ նմանօրինակ օգնութիւններ ապացոյցներ են թէ նոր հանգանակութիւնն ալ կարեւոր գումար մը պիտի գոյացնէ։ Այս առթիւ կ'արժէ յիշել թէ Քոլէճի Հայ ուսանողներուն որդեգրած գաւառացի երիտասարդն այս չորրորդ տարին է որ կը շարունակէ իր ուսումը Քոլէճին մէջ։ Նմանապէս, Ր. Հիսարի Թաղային վարժարանին տարիէ մ'ի վեր յատկացուած ամսական 54 ղշ.ն այս տարեշրջանին ալ պիտի շարունակուի։

*, Ր. Քոլէճի Նախկին Հայ ուսանող մը, որ բանական տարիէ ի վեր Նիւ Եորք հաստատուած է, մէկ քանի շաբաթ առաջ Ներկայ եղեր է Որոտաւորդ. Քրիստ. Ընկերակցութեան մէկ Ընդհանուր ժողովին. օրուան բանախօսը՝ Զինացի միսիոնար մը՝ պէտք եղած տեղեկութիւններն … նորամիներուն հաղորդելէ ետք, բեմ կը հրաւիրէ Հայ երիտասարդը, իբր մօտէն ծանօթ մը Թուրքիոյ Որիտ. Քրիստ. Ընկերակցութեանց։ Ներկաներն ափ ի բերան մտիկ կ'ընեն Հայ երիտասարդին բանախօսութիւնը, որուն նիւթն էր Թուրքիոյ կատարած նշանաւոր յառաջդիմութիւնները, վերջին մէկ քանի տարիներուն մէջ։

—Շաբաթ օր, Կէտիք—Փաշայի ամերիկեան միսիոնարուհիները Պատ. Զօրիկեանի հետ Խասգիւղ գալով, ի ներկայութեան երկու պատուաւոր Թաղեցիներու, 310 աղքատաց բաշխեցին զանազան զգեստներ, ձերմակեղէններ, ֆանէլա և այլոց խաղալիքներ, զորս Ամերիկայէն ղրկած էր ծանօթ բարերարուհի Միս Կլիոն։ Պատ. Զօրիկեանի հրաւէրին համեմատ, բաշխման միջոցին ոստիկան-զինուոր մը կ'հսկէր բարեկարգութեան,

—Թաղ. Խորհուրդս իր շնորհակալութիւնը կ'փութայ յայտնել Ս. Եկեղեցւոյս քարոզիչ Տ. Գրիգոր Մ. Վ. Սրբազգեանի որ իր քարոզչական ամսականներէն խորհրդոյս Սնտուկէն ունեցած երկու հազար երեսուն և հինգ ղշ. պահանջքին միայն երեք հարիւր վաթսուն և չորս ղշ.ն ընդունելով, մնացեալ հազար հարիւր եօթանասուն և մէկ ղշ.ը հաճեցաւ մրրայօժար նուիրել Ս. Եկեղեցւոյս։ Նոյնպէս գոհունակութիւն կ'յայտնէ Րոպէրդ Քոլէժի ուսանողներէն՝ Կիւլպէնկեան Ցովհաննէս էֆ.ի որդի Տեառ Կիւլպէնկի, որ Ս. Եկեղեցւոյս դէմը գտնուող և կէսն իրենց և կէսն ալ Եկեղեցւոյս պատկանող փուռին վարձքերէն իրենց բաժնին ինկած և Խորհրդոյս քով գտնուած երկու հազար հարիւր վաթսուն ղշ.ին միայն հազար հարիւր իննսուն և երկու ղշ.ն առնելով մնացեալ ինն հարիւր վաթսուն և ութ ղշ.ը Ս. Եկեղեցւոյս նուիրելու բարեհաճութիւնն ունեցաւ։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Ֆէրի-Գիւղի

Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
Գէորգ Մուշեղեան Աշնէ-

11 Դեկտ. 1902

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՑՈՐԵՆ.—Հրապարակն անփոփոխ է, հաստատ գիներով։ Երէկ ժամանեցին 20 վակոն Անատոլ և 10 վակոն Րումէլի։ Գիները կ'բարձրանան օտար հրապարակներու վրայ։ Գիներն են. Նիւ Եորք՝ 81.25, Լիվրբուլ 5 6/50, Մարսիլիա 18.10։

ԱԼԻՒՐ. — Պուլկարական շոգենաւը Վառնայէ բերաւ 970 պարկ ալիւր։

ԲՈՒՐԴ.—Ծախուեցան 45 հակ Պաղտատ, Մարսիլիոյ նաւողչէքով 100 քիլօն 145 ֆր.ի։

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԱՄԱՐԱԿԱԼ ՄԸ, որ գիտէ նաև Թղթակցիլ անգլ. և փրանս. լեզուաւ, և երկարատեւ փորձառութիւն ունեցած է առեւտրական ասպարէզի մէջ, պատրաստ է միւսյսն կամ այցելու գրասենակ պաշտօն ստանձնել։ Դիմել Արեւեան կաշեվաճառատունը, Ֆնտըգլեան խանին տակ։ 3—2

ՊԱՏԻՒ ՈՒՆԻՆՔ ծանուցանել թէ հաստատած ենք Բերա, Սապահ Լուսանկարչատան կից, 437 թիւ A L'ETOILE վաճառատունը bonneterie, cravateներու, անգլ. բուրդ ֆանէլաներու և գուլպաներու, արանց և կանանց չապիկներու, արդուզարդի վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներու, և մա՛նաւանդ baleine droit nouvelle forme corsetներու, որք մեծ համբաւ չահեցան կարճ ժամանակի մէջ։ Գին անմրցելի։ Ամէն նուրբ ճաշակի տէր անձինք ալ գոհ պիտի մնան մեր վաճառատունը դիմելով։ 6—3

ՑՈՎԱՆՆԻՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԿՈՄՍ ԼԱՄՍՏՕՐՖԻ ՊԱՇՏՕՆԸ

ՍՕՖԻԱ, Դեկտ. 29.— Երէկ իրիկուն ժամ 5 1/2ին Կոմս Լամստորֆ Վիեննա ուղեւորեցաւ, ամբոխի մը ջերմագին ցոյցերուն մէջ, որ իշխանին բնակարանէն մինչեւ կայարան երկու կարգ չարուած էր։ Ֆէրտինանտ իշխան իր հետեւորդներուն հետ, բոլոր նախարարք և ռուսական հիւպատոսարանի պաշտօնատարք Կոմս Լամստորֆի ընկերացան մինչև Զարիպրօտ։

—Ֆէրտինանտ իշխան Լամստորֆ կոմսին նուիրեց ծխատուփ մը, որ իր անուան սկզբնատառերը կ'կրէ ադամանդազարդ։ Ի պատիւ Լամստորֆ կոմսին, իշխանական բնակարանին մէջ հանդիսական ճաշ մը տրուեցաւ, և ապա ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ, որուն հրաւիրուած էին բոլոր քաղաքագէտները։ Վարչապետ Մ. Տանէվ եւ նախաճաշ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցաւ հիւպատոսական մարմինը։

ՎԻԵՆՆԱ, 29.— Կոմս Լամստորֆ այս իրիկուն հոս կ'հասնի։ Ցարդ եղած կարգադրութեանց նայելով, վաղն ունկնդրութեան պիտի ընդունուի Ֆրանց—Եոզէֆ կայսեր կողմէ։ Վաղն իրիկուն ներկայ պիտի ըլլայ ի պատիւ իրեն արուած հացկերոյթին, և Դեկտ. 31ի իրիկունն ալ Ֆրանց—Ֆէրտինանտ արքիդուքսին կողմէ տրուելիք ճաշին։ Նոյն իրիկունը պիտի մեկնի։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 29.— Պաշտօնաթերթերը կ'ըսէ թէ կոմս Լամստորֆ, ամսոյս 26ին, Ալեքսանդր Թագաւորին հետ տեսակցած պահուն, Նիքոլա կայսեր բարեմաղթութիւններն հաղորդեց Սերպ արքայական ամոլին և Սերպիոյ համար։ Թագաւորը շնորհակալութիւն յայտնեց Զարին ազնուասրտութեան համար, և ըսաւ թէ կոմս Լամստորֆի պաշտօնին մէջ գոհութեամբ կ'տեսնէ մէկ նոր ապացոյցը Ռուս և Սերպ ժողովուրդներուն բարեկամական և աւանդական յարաբերութեանց։ Կոմս Լամստորֆ յետոյ Թագուհիէն ունկնդրութեան ընդունուեցաւ։

ՎԻԵՆՆԱ, 29 (Պաշտօնական).—Ֆրանց Եոզէֆ կայսրն ընդունեց արքիդուքս Լէօպոլտ Ֆէրտինանտի հրաժարականն իր ասպետական և արքիդուքսի տիտղոսէն, և արտօնեց զայն այսուհետեւ կրել Լէօպոլտ Վոլֆլինկ անունը։ Հրամայեց անոր անունը ջնջել Ոսկեգեղման ասպետներու և Բանակին ցուցակէն։

ՄԱՏՐԻՏ, 29.— Թագաւորը խորհրդակցեցաւ պատերազմական և ծովային նախարարներուն հետ, Մարոքի խնդրոյն վրայ։ Նախարարաց Խորհուրդը վաղուան համար ի նիստ հրաւիրուեցաւ։ Զինուորական զանազան միջոցներ ձեռք առնուեցան։ Արձակուրդի մէջ գտնուող սպաներն ետ կանչուեցան։ Ցածանաւ մը ի մօտոյ Մարոքի ջուրերը պիտի երթայ սպանիական հպատակները պաշտպանելու համար։

ՊԵԼԿՐԱՏ, Դեկտ. 29.—Կ'հերքուի այն լուր թէ կոմս Լամստորֆ Ալեքսանդր Թագաւորին յանձներ է Զարին ինքնագիր մէկ նամակը։

ԼԱՅԲՑԻԿ, Դեկտ. 29.—Լայբցիկըր Դակպլաթի կ'հեռագրեն Տրէզտէէ թէ վարչապետը մըլորովին հերքեց Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանին և նախկին արքիդուքս Լէօբոլտ Ֆէրտինանտի մենամարտին զրոյցը։ Նոյն աղբիւրէ կ'ծանուցուի թէ Թագաւորը մտադիր է գահաժառանգ իշխանուհիին գործն յատակօրէն պարզել Ժողովրդեան։ Յիշեալ թերթը վաւերական տեղեկութիւններու վրայ յենլով կը յայտարարէ թէ Ֆրանսացի ուսուցչին հետ յարաբերութեանց պատճառաւ է միայն որ գահաժառանգ իշխանուհին իր յարաբերութիւնները խզեց ամուսնին և արքունիքին հետ։ Անճիշդ են այն բոլոր զրոյցներ որոց համեմատ գահաժառանգ իշխանուհիին ընթացքը կ'վերագրուի արքունիքին արտաքոյական սովորութեանց, կամ իր ամուսնոյն չարաչար վարմունքին։

ՆԱՄԻՕՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՐՆԻԷԻ

ԼՈՆՏՈՆ, Դեկտ, 29.—Քէյրդաունէ կ'հեռագրուի թէ տաքն հեղձուցիչ է։ Արեւահարութեան քանի մը մահաւիթ դէպքեր պատահեցան, մանաւանդ Եւրոպացիներուն մէջ։

ԲԱՐԻԶ, 29.—Իւմպէռ—Տօրինեաքներն այս առաւօտ Բարիզ հասան և Քօնսիէրժըրիի բանտը տարուեցան։ Իր մեծ մօր խնդրանօք և ընդհ. դատախազին ու հարցաքննիչ դատաւորին համահաճ հաւանութեամբ, Օր. Եւա Իւմպէռ ազատ արձակուեցաւ։ Հարցաքննութիւնք վաղը կ'սկսին։

ՊԱՆԵԷՐ ՏԸ ԼԻՒՇՕՆ, 29.—Այսօր երկրաշարժի բուռն ցնցումներ զգացուեցան Պանեէռ տը Լիւչօնի մէջ (Վերին Կառօն, Ֆրանսա)։

ՍԻՐԱԿՈՒՍԱ, 29.—Երկրաշարժի մէկ քանի ցնցումներ զգացուեցան հոս։

ԲԵՐՆԵՐՍՊՈՒՐԿ, 29.—Ռուսիոյ բազմաթիւ կէտերուն վրայ երկրաշարժի հինգ ցնցումներ զգացուեցան աւելի կամ նուազ բուռն։

ԺԸՆԵՎ, Դեկտ. 29.—Սաքսոնիոյ իշխանուհին մեկնելէ առաջ կէս միլիոն ֆր. արժէքով գոհարեղէն ղրկած էր Պրիւսէլ։ Բայց անոնք՝ որոնց հասցէին ղրկած էր, չուզեցին ընդունիլ այդ գոհարեղէնները, որք անհետացած են հիմա։

ԲԱՐԻԶ.—Ծովային նախարար Մ. Բէլլզանի դիւանապետ Պ. Թիսիէ ապտակեց ծովակալ Ժէավլէն։ Այս պատճառաւ նախարարն անոր հրաժարականը պահանջեց։

—Ծովային նախարար Մ. Բէլլզան կը հերքէ Թիսիէ—Ժէավլէ միջադէպը, բայց Ֆիկառօ կ'պնդէ անոր վաւերականութեան վրայ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ		
Օսմ. Բանս. Սէֆի Դ.	Օ. Ո.	31 34 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	32 04
Ամէնէն վար գին	»	31 34
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	118 87 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	120 37 1/2
Ամէնէն վար գին	»	118 87 1/2
Թրամվայ	»	150 —
Ամէնէն բարձր գին	»	150 —
ԲԱՑՈՒՄ Դեկտ. 17/30		
Օսմ. Բանս. Սէֆի Դ.	Օ. Ո.	31 32 1/2
» » » »	ժամ 6ին	31 32
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	118 87 1/2
» »	ժամ 6ին	118 75
Թրամվայ	ֆր.	150 —
Թթուաւէյ բաժնեթ.	ղրշ.	555 —
» պարտաթ. Դ. Կ.	ֆր.	493 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	259 —
Եգիպտ. Բրէտի Ֆօնս.	»	265 —
Անատօլուի Երկթ. պրտթ.	»	520 —
» » բժնթ.	Ա. Ո.	11 60
Հելլենկն. պարգեւաւոր թուղթ	ֆր.	418 —
Բարսթ Կ. Պոլսոյ	»	492 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	340 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ. Օ.	4 25
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Քանսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	1 90
» ութ օրուան	»	4 75
Րումէլիի Երկթղ. »	ֆր.	2 25
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 08
Բօլ Էմբերիալ	»	90 —
Մէճիտիէ արծաթ	»	107 36
Ֆրէժէր	»	51 06
Մէթալիք	»	103 —
Րուսկ Թղթադրամ	»	8 59
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ		
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 1/4
» » » տասր. Թղթ.	»	109 —
» չէք	»	110 1/4
Բարիզ 3 ամիս Պնք. Թղթ.	ֆր.	22 97 1/2
» » » Առեւտ. »	»	23 02 1/2
» չէք	»	22 81 1/4
Վիեննա չէք	քուրօն	21 77
Պէրլին չէք	մարք	18 60
Օտեսա չէք	րուպլ	8 61 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Դեկտ. 29		
Օսմ. Բանս. Սէֆի Բ.	Ա. Ո.	56 —
» » » Գ.	»	31 75
» » » Դ. բաց.	»	28 87
» » » Դ. գոց.	»	28 87
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 87
Եգիպտական միացեալ	»	107 25
Անգլ. Քանսոլիտէ	»	92 93
Այրոնի Երկաթուղի	»	14 —
Փոխառութիւն [illegible]	»	88 50
» Հելլենական 1881	»	43 —
» 1884	»	43 —
Մոնօբոլ »	»	45 —
Պուլկ. փոխառ. 1888	»	94 —
» նոր 1892	»	94 25
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 350
Թրանսվալ	»	6 —
Դրամանշեց		4 —
ԲԱՐԻԶ, Դեկտ. 29		
Օսմ. Բանս. Սէֆի Դ. բաց.	Ա. Ո.	29 37
» » » Դ. գոց.	»	29 37
» » » Գ.	»	32 07
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	123 25
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	596 —
Օսմ. Մաքս. Նոր փոխառ. 4 %	»	475 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 1/2	»	99 47
Քրէտի Լիոնէ	»	1084 —
Պանք տը Բարի	»	1085 —
Սպանիական արտաքին	»	87 20
Իտալական Ռանթ	»	104 07
Թրանսվալ	»	152 —
Ջէք Լոնտոնի վրայ	»	25 150
Դրամանշեց Ֆրանս. Պանքայի		3 —
ՊԷՐԼԻՆ, Դեկտ. 29		
Անատօլուի Երկ. պարտաթ.	մարք	103 50
» » բաժնթ. 60%	»	96 30
Րումէլիի Երկաթուղի	»	122 20
Օսմ. Բանս. Սէֆի Դ.	»	29 40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 230
Դրամանշեց		4 —
ՎԻԵՆՆԱ, Դեկտ. 29		
Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95 20
» Լոնտոնի վրայ	»	239 40
Րումէլիի Երկաթուղի	»	114 —
Օսմ. Ռէժի	»	333 —
Դրամանշեց		3 1/2

ՏՈՔԴ. ՅՈՎՀԱՆ Գ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ
Հիւանդ կ'ընդունի Բշ. Դշ. և Շբ. օրերն յետ միջօրէի, Բերա, (Աղա—Ճամի) Գուլ—Օղլու փողոց, թիւ 20 բնակարանը։ 12—12

ՔՕՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԷՍՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ
Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն ճարտարարուեստական հսկայ գործարանը հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։
1875 և 1888ի յունական արուեստահանդէսը, 1889ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Պորտօի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստահանդէսները միահամուռ հաստատած են որ Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց ժառանգաբար պատրաստած քօնեաքը թէ՝ հին է թէ՝ ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով։ Նոյնը կ'հաստատեն նաեւ մեծահռչակ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք։
Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին տրուած ուրիշ բազմաթիւ վկայագրերն աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և սպառումը՝ առաջին աստիճանի մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ։
Մենաշնորհաւ պատիւ) Արծաթ Խաչ Ս. Փրկ.) Հայթայթիչ արքայական) տան Ն. Վեհ. Յունաց) տանի Թագաւորին.
Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել. Առ Պ. ԱԹԱՆԱՍ Ս. ՔԱԼՕԽՐԻՍԹ,
Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ 25—8
Կ. Պոլիս. Կալաթա

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY

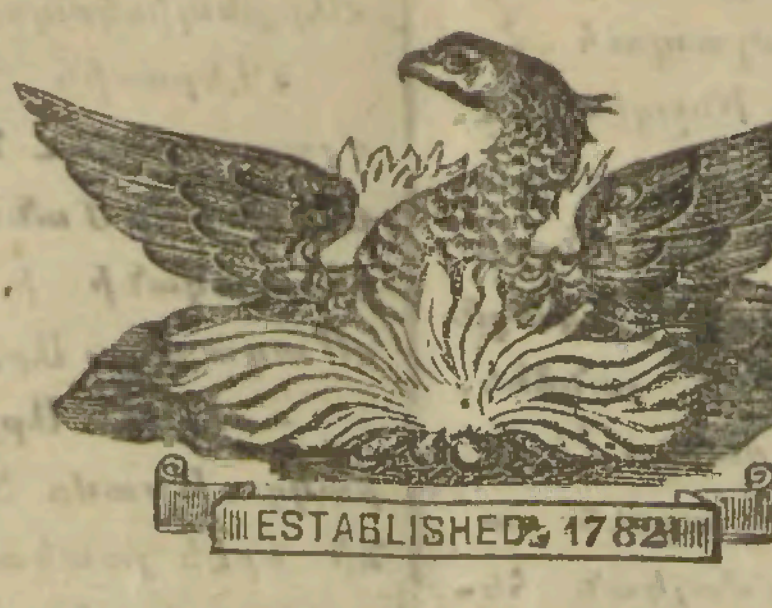
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՅԱՄԻՆ 1782 — ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,200,000

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծական՝ կոլուածք, կահկարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ միջնորդութեամբ առաջագրելոյ, որ ունիմք լիագոր իշխանութիւն կազգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ եւ Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս Խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովութիւն մէ որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխն և պահեստի գումարը կը հասնին 4,000,000 անգլ. ոսկիի։

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան այլաբերհաշակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 22,000,000 անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՏՈՔԴ. Լ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

Վիւրթպուրկ-Մոնփելլիէ,
Մասնագէտ կանանց հիւանդութեանց.
Վկայեալ Պարիզէ.

Կ'դարմանէ ներքին և արտաքին հիւանդութիւնները։ Կ'կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ վերջին կատարելագործեալ գրութիւններով։ Պարիզի, Նեւեօրքի հիւանդանոցներու մէջ երկար առօրեներ օգնական բժիշկի պաշտօնը վարած է։ Գործնական և փորձառական երկար ուսումնասիրութիւններէ վերջ, Կ. Պոլիս հաստատուած է Բեյօ, Թօլլօ-Պօլչէ 136 Թիւ, ուր հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէն վերջ ժամը 1-3 (Ը. Ե.)։ Երեքշաբթի նոյն ժամուն կ'դարմանէ ձրիաբար կարօտ հիւանդները։ 50—10

ԻՆՉ ԿԸՍՑԵՆ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսուան ըլլան մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հեռաւորու կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այնուս անբաւական կ'դառնայ տղաք ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Պարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Պարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը չոքօլայի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սընունդ կ'պարունակէ, զոր ուտող տղաք կ'ննանին, կ'ուժովնան, կ'աճին կ'կայտառնան, շուտով ատքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կ'հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով սնեցող տղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կուտայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ. 26—5

Կ'ՑԻՇԵՑՆԵՆՔ ծառայ և արհեստաւոր բաժանորդներուն թէ լրագրին Դ. ԷՋԻՆ ՎՐԱ ծանուցուած գիներ ԱՄԲՈՂՋ վճարելի են։ Անոնք որ ծառայակերէ, դրագէ, նամակի կամ ֆրանքի ծախուց կամ տարբերութեան մը վճարել կուտան, ՊԱԿԱՍ ԹԵՐԹ կ'ընդունին։ —Օտար երկրներէ ծախքերու բաժնեբ. գինը ծանուցունք։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ Կ. Պոլիս, Nº 23, 25, Պապը Ալի ճատտէսի

ԳԵՐՄԱՆԵԻԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՈՐ ԳԻԾ

HAMBOURG—AMERICA եւ DEUTSCHE LEVANTE LINIE

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՆԵՒ-ԵՈՐՔԻ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ՄԻՋԵՒ ՀԱՍՏԱՏԱԾ ՆՈՐ ԳԻԾԸ

«Սիսիլիա» Նիւ Եորքէ կ'սպասուի Պոլիս Հոկտ. 25ին. վերադարձ Նոյմ. 8ին
«Ձօրճիա» » » » Նոյմ. 23ին. » Դեկտ. 8ին.

Նիւ-Եորքէ մեկնելով պիտի հանդիպին Մալթա, Պոլիս, Նովօրոսիսք և Օտեսա։ Վերադարձին՝ Պոլիս, Մարմարայի եզերքները, Զմիւռնիա, Բիրէա, Բաթրաս, Մալթա, Ալճերիա և Նիւ-Եորք։ Նպաստաւոր պայմաններով բեռ և ճամբորդ կ'ընդունին համայն Միացեալ Նահանգաց համար։

Deutsche Levante Linie Ընկերութիւնը բաց ի այս գծէն, Արեւելից կողմը կ'ղրկէ իր շոգենաւները կանոնաւոր կերպիւ, ամէն 8—10 օրն անգամ մը Համպուրկէ, ամէն 15 օրն անգամ մը Անվէրսէ, և ամիսն անգամ մը Նիւքասըլէ և Րօթէրտամէ, Զմիւռնիոյ, Պոլսոյ և Սեւ Ծովի համար։

Therapia, Stamboul և Pera շոգենաւք ճամբորդաց համար ընդարձակ սրահ, Ա. կարգի սեղան, ելեկտրական լոյս՝ ծծիչկ և նուագախումբ ունին։

Համպուրկէ և Անվէրսէ կ'սպասուին «Թասոս» Հոկտ. 17ին, «Բարոս» 23ին, «Բերա» Նոյմ. 2ին, «Բիրկոս» 1ին, «Բիլոս» 11ին, «Լէրոս» 12ին,

Վերադարձ «Վոլոս» Հոկտ. 23ին, «Թինոս» 25ին, «Թէրաբիա» 29ին, «Սքիրոս» 30ին։

Դիմել մանրամասնութեանց համար, իրենց Գործակատարին ի Պանտրմա։

Յ. Ս. ՄԻՍԻՐԵԱՆ և Ընկ.

Հեռագիր. Missirian Panderma — H. S. Missirian et Cie

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆՆ

ՈՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՍՈՒՄՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՒԺԷ

ՍԱՆԹԱԼ ՔԼԷՆ

Մէկ շաբթի օրուան մէջ օրական 8—12 հատ հաբիկ առնելով։

ԲԻԼԻԻԼ ՄՈՒՍԼԻՔ — ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԵՍ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԸ ՄԱԱԹԻԿԸ	ՀԱՋԸ ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ԻՋՈՒԱԾՔԸ ԱՆՔՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԲՈՒԺԷ — ՍԻՐՕ Տ'ՕՊԷՐԺԻԷ

Կը ծախուի Պարիզ Քլէն եւ Քօմար փանանութեանն եւ Կ. Պոլսոյ ու գաւառներու դեղարաններու եւ դեղավաճառանոցներու մէջ։

ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴԵՑԻԿ ԴԱՐՄԱՆԸ

Ամէն մարդ գիտէ որ ջղային հիւանդութիւնները կը ծնին գլխաւորաբար մարմնի ու մտքի չարաչար աշխատութենէ, յոգնութենէ, հիւծումէ և ամէն կարգի զեղծումներէ։ Ջղայինհիւանդութիւնները բուժելու համար մինչեւ ցարդ հնարուած դեղերն անբաւական եղած են իրենցմէ սպասուած արդիւնքն արտայայտելու, անոր համար որ վերոյիշեալ դեղերը ջիղերուն բնական ոյժը չը կորսնցնելու նպատակով միայն պատրաստուած են։ Պարիզի առաջնակարգ բրոֆէսէօռներէն Պ. ԲՐԻՒՆԻԷ, վերջին տարիներս հնարած է դեղ մը ՆԷՕՐՕԷՋԻՆ ԲՐԻՒՆԻԷ անուամբ, որ ոչ միայն տկարացած ջիղերը կը զօրացնէ, այլ բնական ոյժէն զատ նոր ոյժ կուտայ անոնց, որովհետեւ ինչ նիւթերէ որ կազմուած են ջիղերը, ճիշտ մի և նոյն նիւթերով բաղադրուած է այս ՆԷՕՐՕԷՋԻՆ ԲՐԻՒՆԻԷն։ Երիտասարդական կորով ստանալու եւ ջիղերուն ինչ աստիճան զօրացած ըլլալը հասկնալու համար, կը բաւէ փորձ մը ընել այս դեղէն։

Կէս գլխու ցաւը, ջղային հազը, երեսի ջիղերուն ցաւերը, անքունութիւնը, ջղային տկարութիւնը, գիւրագրգռութիւնը, սրտի բաբախումն, ոյժաթափութիւնն եւ ուրիշ այս կարգի հիւանդութիւնները հիմնապէս կը բժշկուին ՆԷՕՐՕԷՋԻՆ ԲՐԻՒՆԻԷով, որ կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 52—7

ՔՕՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԷՍՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն ճարտարարուեստական հսկայ գործարանն հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։ 1875 և1888ի յունական արուեստահանդէսը, 1889 ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Պորտօի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստահանդէսները միահամուռ հաստատած են որ Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց ժառանգաբար պատրաստած քօնեաքը թէ՛ հին է թէ՛ ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով, նոյնը կ'հաստատեն նաեւ մեծահռչակ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք։ Պապարէսսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին տրուած ուրիշ բազմաթիւ վկայագրերն աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և սպառումը՝ առաջին աստիճանի, մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ։

Սոյն վաճառատան մէջ կ'ծախուի նաեւ, բեռ կշռելու համար ընտիր չալրաղ մեծաքանակ բաժակներ, Ցանատանի ընտիր օճառ և հելլենական բերքեր, արտադրութիւններ ու ձեռարուեստներ։

Մենաշնորհեալ պատուէ) Արծաթ Խաչ Ս. Փրկչի) Հայթայթիչ արքայական տան Ն. Վեհ. Ցունաստանի Թագաւորին — 50—15

Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել, Առ Պ. ԱԹԱՆԱՍ Մ. ՔԱԼՕԽՐԻՍԹՕ Կ. Պոլիս. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Կալաթա

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cº

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ակած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400 է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Մասնաճիւղեր բազմաթիւ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝ Բերա, Շիշակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

Բերա) Շիշակ ճամբայ Պօն-Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին.

Ղալաթա) Սինկէր Խան, Թիւնէլին եռեւ.) Թրամվայի կայարանին դիմաց.

Ստամպօլ) Սուլթան Համամ Թիւ 2.) Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիօնին դիմաց Թիւ 13.

Սկիւտար, Զարշի Պոյու, Թիւ 120.

Կեդրոնէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է Ընկերութեան կեդրոնական վարչատեղին կ'գտնուի Բերա, Շիշակ ճամբայ, Թիւ 343 և 343 կրկին, Տիւզ Օղլու Սարգիս Պէյի տունը։

ԷԼԼԷՐՄԱՆ ԼԱՅՆ

ԼԻՎԸՐՊՈՒԼԷ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ, ԻՏԱԼԻԱ, ԱՖՐԻԿԱՆ, ՍՈՒՐԻԱ, ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՆԱԵՒ ՍԵՒ ԾՈՎԻ ԵԶԵՐՔՆԵՐԸ։

Անուն	Թօն.	Անուն	Թօն.
Ալճէրիըն	1,728	Էսփրըն	2,047
Ալգաչիըն	1,744	Ֆապիըն	2,246
Անտալուզիըն	1,744	Ֆալէռնիըն	2,322
Աթէնիըն	1,621	Ֆլամինիըն	2,192
Լէսպիըն	1,564	Ֆլավիըն	2,179
Բըրշըն	2,144	Ալմէռիըն	2,984
Սրապիըն	2,079	Ասիրիըն	2,930
Մինօ	835	Ալպանիըն	2,890
Օբորդօ	739	Լէգպըն	669

ԾԱՆՕԹ.— Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի որ ապրանքնին ուրիշ նաւ փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ Մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկեն Գործակալութեան, շոգենաւուն գալէն 24 ժամ առաջ։ Դիմել առ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆՏԷՆ, Գործակալ Մէհմէտ Ալի Փաշա խան, 20, Ղալաթիա, կամ առ Էլլէրման Լայն Լիվրբուլ, 27 Ճէյմս Սդրիդ։

ՊԱՅՄԱՆՔ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	6 Մէճ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ »	3 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ »	1 ½ »
ՀԱՏԸ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ	20 Փր.
ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	
Բօստ յօքալով	12 ղրշ.
ՏԱՐԵԿԱՆ » » »	7 Մէճ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ	36 Ֆր.
» ՎԵՑԱՄ. 18 ԵՌԱՄ.	9 Ֆր.

ԱՆԳԼ. ԼԻՐԱ 119 ղրշ. — 20 ՖՐ.ՆՈՑ 94 ½ ղրշ. — ՔՐԻՄԻՑ 55 ղրշ.

Նոյն պայմանք Կ. Պոլսոյ եւ Գաւառի համար։ ՄԻՇՏ ԿԱՆԽԻԿ

Թղթատարութիւնը՝ մեր վրայ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (18)

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ԴՐԱՄԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

ԵՐՐՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՐՔ

ՄԱՅՐՆ ԵՒ ՈՐԴԻՆ

ԺԲ.

Հէքդոր Իշխանը գլուխն երերցուց և ըսաւ Բիքօլէի։— Ո՞ւր կ'ուզէք որ տանիմ ձեզ։

—Ծառուղին իջնելու միտք ունիմ։

—Մէր պիտի տեսնեմ ձեզ։

—Երեք օրէն։

Բիքօլէ Մաալէն ծառուղիին մօտ իջաւ կառքէն, իր տունը գնաց հետիոտն, փոքրիկ պայուսակ մը պատրաստեց, երկաթուղիններուն ժամանակացոյցն աչքէ անցուց, Օրլէանի կայարանը գնաց կառքով և Անգուլաշի համար տոմսակ մ'առաւ։ Վէզէլէի դղեակին աւերակներն աչքէ անցընելու կ'երթար։

* * *

Իշխանին և Բիքօլէի այցելութենէն ժամ մը ետքը, Ժընըվիէվ Ֆօսսառյի տունը գնաց։ Սեննեպալմն իմացուց իրեն թէ Պառոնն առժամապէս բացակայ էր Բարիզէ։ Ժընըվիէվ այցաքարտ մը ձգեց, վրան մատիտով սա քանի մը տողերը գրուած. «—Խնդրեմ, հաճեցէք Բարիզ դառնալնուդ պէս գալ տեսնել զիս շատ կարեւոր բանի մը համար»։

Ֆօսսառօ հետեւեալ առտու դարձաւ և նոյն իրիկունն իսկ գնաց Ժընըվիէվի տունը։

—Անհամբերութեամբ կ'սպասէի ձեզ, ըսաւ Հէքդորի նախկին բարեկամուհին։

—Նոր բան մը կայ։

—Այո՛։

—Ի՞նչ է։

—Իշխանը զիս տեսնելու եկաւ։

—Ա՛հ, ա՛հ։

—Մինակ չէր։ Ռոտիկանութեան Քօմիսէր կար հետը։

Սէզար յօնքը պռստեց և հարցուց.

—Ի՞նչ կ'ուզէին։

Ժընըվիէվ մանրամասնօրէն պատմեց երկու մարդոց հետ իր տեսակցութիւնը։ Մալըէրդիւէի ընկերն ուշադրութեամբ և մտատանջութեամբ լսեց այս պատմութիւնը։—Վստա՞հ ես որ Հէքդորի ընկերն Ոստիկանութեան Քօմիսէր էր, ըսաւ յետոյ, պահ մը խորհելէ ետքը։

—Ինք ըսաւ։

—Ապացոյց մը տուա՞ւ։

—Կ'հասկնաս թէ չհամարձակեցայ ուզելու։ Ինքզինքս բռնած էի, բայց ներքնապէս շատ կ'վախնայի։

—Է՛, աղջիկս, քթիդ խնդացեր են։

—Օ՛հ անդր։

—Այո՛։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայ մը չէր կրնար քեզ հարցաքննելու համար հոս գալ։ Ենթադրելով որ Իշխանը բողոք տուած ըլլայ քեզ դէմ, որ անընդունելի է, քանի որ հետք մը չկայ—, Հարցաքննիչ Դատաւոր մը Ընդհանուր Դատախազութեան հրամանով, կոչնագիր մը պիտի ղրկէր քեզ։ Հէքդորի հետ եկող մարդը պարզապէս մին է այն գործակալներէն, որք կ'վխտան Բարիզի մէջ և որք ամէնէն ճարպիկները չեն։ Եւ յետոյ, մեզ ինչ փոյթ։ Ամէնէն ճարպիկն իսկ չի կրնար բան մ'ընել մեզ, վասն զի մենք մեր ապահովութեան միջոցները ձեռք առած ենք։ Սակայն կ'փափաքէի գիտնալ թէ որո՛ւ հետ է գործերնիս։ Կրնա՞ս այդ մարդուն դէմքը նկարագրել ինծի։

—Այո՛։ Երկայնահասակ ու նիհար մարդ մ'է, ալեխառն ու ցից պեխերով և մազերով։ Աչքերը պզտիկ ու վառվռուն։

—Ա՛հ, պոռաց Սէզար յօնքերը նորէն պռստելով, Սդա—Բիի նկարագրութիւնն է աս։

—Սդա—Բի՞ն ո՞վ է։

—Այն գործակալներէն մին որոց խօսքը կ'ընէի քիչ մ'առաջ։ Կ'ճանչնամ։ Զեռքերն ի՞նչպէս էին։

—Տափակ (թիթեղեայ) պէս։

—Ան է, կ'հասկնամ, և եթէ վտանգաւոր ըլլայ, կ'կարգադրեմ։ Կրնաս հանգիստ քնանալ։

ԺԴ.

Ֆօսսառօ բաժնուեցաւ Ժընըվիէվէն, որուն առջեւ կարեւորութիւն չտալ ձեւացուց Սդա—Բիի միջամտութեան՝ Հէքդորի գործերուն մէջ։ Բայց ներքնապէս չէր ծածկեր այս լուրին ծանր հանգամանքը։ Սդա—Բի, եթէ նոյն ինքն էր, կ'պատկանէր այն գործակալութեան որ Լիւսիլն անհետացուցած էր։ Այս մարդը, որ թէ՛ Մալըէրդիւէի և թէ Հէքդորի համար կ'աշխատէր, թերեւս գրասենեակին գաղտնիքներէն մաս մը գիտէր։ Պառոնն անմիջապէս Բրօվանս փողոցի տունը դարձաւ, և ելեկտրական զանգակին միջոցաւ իմացուց իր ընկերոջ թէ պէտք ունէր անմիջապէս տեսնել զինք։ Մալըէրդիւէ նոյն միջոցով պատասխանեց թէ ազատ էր։ Սէզար դաղտնի դռնէն ներս մտաւ։—Գիտե՞ս, մամուռքի մէջ ձգեցիր զիս, ըսաւ նախկին փաստաբանը։ Ի՞նչ կայ։

—Բան մը որ կրնայ ծանր հանգամանք մ'առնել։

—Շուտով ըսէ։

—Նախ դու հարցումին պատասխան տուր։—Սդա—Բի այս պահուս ի՞նչ կ'ընէ։

—Բացակայ է։

—Ի՞նչ պաշտօնով կամ ի՞նչ պատրուակով։ Ճամբա՞յ տուիր։

—Ոչ։ Հօս չեկած ատեննս, մեր առաջին գրագիրներն մէկ ամսուան արձակուրդ ուզեր և ստացեր է իր ծննդավայրն երթալու և ընտանեկան գործերը կարգի դնելու համար։

—Ըսել է որ կ'կարծես թէ գիւղ գացած է հիմա։

—Անշուշտ։

—Է՛ ուրեմն, Բարիզէն դուրս ելած չէ, և Բասդէլ Վիվիանի հաշւոյն աշխատելով Լիւսիլ Կօնթիէն կ'փնտռէ։

—Իրաւունք ունէիր, պատասխանեց Մալըէրդիւէ։ Եթէ ըսածդ ճիշտ է, իրաւ ծանր հանգամանք ունի։ Բայց ճի՞շտ է։

—Գուշը դասէ։

Եւ Ֆօսսառօ պատմեց Ժընըվիէվի ըսածները։—Հաւանական կ'երեւայ, ըսաւ նախկին փաստաբանը։ Գէշ գործ։ Սդա—Բի վարպետորդի է և կրնայ հետք մը գտնել։

—Բան մը պիտի չգտնէ։ Եթէ վարպետորդի է, ես ալ անկէ վար չեմ մնար։ Մեծ հոգ կ'տանիմ որ հետք չմնայ ետեւէս։ Բայց նորէն ամէն զգուշութիւն ձեռք առնելու է։ Պէտք է հսկողութիւն կատարել տալ անոր վրայ։

—Ի՞նչպէս։

—Նախ հասկցիր թէ Բարիզ է։ Եթէ այո՛, հոս կանչէ և քաղաքավարութեամբ ըսէ որ ա՛լ պէտք չունինք իր ծառայութիւններուն։ Կըրիկ պարգեւ մը տուր որպէս զի գժգոհ չմնայ և կասկած չունենայ։ Ցետոյ մէկն յատկացուր որ անոր ամէն ըրածները գիտէ և տեղեկագրէ։

* * *

Դառնանք Բրէդէյլ։

Տքթ. Օժէի կնոջ խնամքներով, Լիւսիլ Կօնթիէ տեղաւորուեցաւ դարմանատան մէկ սենեկին մէջ։ Տիկին Օժէ ջերմ համակրանք մը ցոյց կուտար անծանօթ աղջկան համար որուն ջիղերը խանգարուած էին սարսափելի աղէտի մը հետեւանօք։ Բրէդէյլի Քաղաքապետն ու Ոստիկանութեան Քօմիսէրն իրենց տեղեկագրերը ղրկած էին ձեռնհաս իշխանութեան, բայց այս տեղեկագրերն ողողումներուն պատճառաւ բազմաթիւ արկածներու վրայ կ'խօսէին։ Ջուրէն հանուած և հիւանդացած այս աղջկան խնդրով շատ չէին զբաղած ոստիկանութեան պաշտօնեաներ մէջ։—Թերեւս աղէկ կ'ըլլայ այս աղջկան համար խօսիլ որո՛ւ որ անկ է, ըսաւ Տոքդորն իր կնոջ։

—Եթէ ճամբել կ'ուզես, ի՞նչ պիտի ըլլայ այս աղջիկը, հարցուց Տիկին Օժէ։

—Կը տանին կ'առնեն և Բարիզ կ'տանին և ջղայիններու դարմանատուն մը կ'դնեն։

—Ուր աղէկ պիտի չնային, և այս խեղճ աղջիկը, առանց ընտանիքի ու առանց բարեկամի ըլլալով, բրոֆէսօրներու և ներքին աշակերտներու փորձերուն պիտի ենթարկուի։

—Ճիշտ է։

—Կ'ընդունի՞ս որ օր մը առողջութիւնը պիտի վերստանայ։

—Դժէթ կ'կարծեմ թէ անկարելի չէ։

—Ուրեմն ինչո՞ւ նետել զայն դարմանատուն կոչուած գերեզմանի մը մէջ, ուր երբեք պիտի չբժշկուի, մինչ դուն անոր խանգարուած ջիղերը պիտի հանդարտեցնես։ Այն ատեն քեզ պիտի ըսէ ո՛վ ըլլալը, իր ընտանիքը ցոյց պիտի տայ և ներքին գոհունակութիւն մը պիտի զգաս անոնց երջանկութիւնը տեսնելով։ Աստուած ղրկեց մեզ այս աղջիկը։ Պահենք, կ'խրեմ զայն։

Տոքդորը կամեցին կերպով ողջագուրեց կինն և պատասխանեց.—Կ'պահենք քանի որ կ'սիրես զայն։

Աղջկան հիւանդութիւնն այնքան լուրջ վիճակ մ'ունէր որ բժիշկն երբեմն կ'հարցնէր ինքնիրեն թէ արդեօք սոսկումը, անոր ջղային կեդրոնի ըլթակներուն զարնելով, ձայնական լարերն անդամալուծած չէ՞ր։ Ասոր հակառակն ապացուցուեցաւ հետեւեալ պարագաններուն մէջ։ Տիկին Օժէի մասնաւոր յարկաբաժնին յարակից մէկ սենեակը պարպուեցաւ։ Բարեսիրտ կինը խնդրեց ամուսնէն հոն փոխադրել Պաս կդրի հիւանդը, զոր պիտի կրնար աւելի խնամքով դարմանել։ Մ. Օժէ իր կնոջ խօսքը չէր կոտրէր երբեք։ Փեղեցիկ առաւօտ մը, ամուսնուհին, հիւանդապահ կնոջ մը հետ, գնաց այն խցիկն ուր կ'գտնուէր Լիւսիլ, և պարտէզ իջեցուց զայն ուրկէ անցնիլ պէտք էր իր տունն երթալու համար։ Այս միջոցին Տոքդորը, այցելութենէ մը դառնալով, եկաւ միացաւ իրենց իր օգնականին հետ։—Կամաց տարէք, վասն զի շատ տկար է, ըսաւ։ Ասզամին քովէն անցէք։ Ճամբան աւելի կարճ կ'ըլլայ։

(Շար.) Թարգմ. Ժ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ